

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 180, of. 404,
MD-2004, Chișinău, Republica Moldova / Republic of Moldova
бул. Штефан чел Маре 180, оф. 404,
MD-2004, Кишинёв, Республика Молдова
+373 22 212 817; info@egalitate.md; www.egalitate.md

DECIZIE
din 11 iulie 2024
cauza nr. 72/23

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Carolina BAGRIN – membră
Gheorghina DRUMEA – membră
Victorina LUCA – membră
Andrei LUNGU – membru

au examinat susținerile scrise și verbale ale

petiționarului: AAAA,

reclamatei: Administrația Penitenciarului nr. BBBB, reprezentată de dna CCCC, dl DDDD, dl EEEE, dl FFFF

martorilor: GGGG, HHHH, IIII; KKKK; LLLL și **au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.**

I. Obiectul plângerii

Pretinsa discriminare în mediul carceral pe criteriul de deținut „umilit”.

II. Admisibilitatea obiectului plângerii

Plângerea corespunde cerințelor art. 13 alin. (2) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și nu ridică excepțiile de restituire prevăzute de art. 14 alin. (1) sau inadmisibilitate prevăzute de art. 14¹ alin. (1) din Legea nr. 121/2012.

III. Susținerile părților

Susținerile petiționarului

- 3.1 Petiționarul menționează că a fost deținut în Penitenciarul nr. BBBB, fiind transferat apoi în Penitenciarul nr. MMMM. Petiționarul susține că face parte din casta informală de deținuți „umiliți” și cu toate că este deținut de unul singur în celula nr. 2, oricum este discriminat prin faptul că nu poate face baie comună, nu poate să folosească sala de sport comună împreună cu alți deținuți, pe motiv că aceștia se consideră o castă superioară față de petiționar, iar în cazul în care s-ar întâlni cu aceștia, ar exista riscul agresiunii fizice sau verbale a acestuia.
- 3.2 Totodată, petiționarul afirmă că administrația Penitenciarului nr. BBBB nu întreprinde măsuri în privința acestei situații, iar deținuții „umiliți” sunt discriminați.
- 3.3 În același timp, petiționarul accentuează că deținuților din casta „umiliți” le este oferită mâncarea în vase diferite pentru ca aceștia să nu se atingă de mâncarea deținuților din casta

„autoritate” și că mâncarea le este oferită doar după ce aceasta a fost repartizată altor categorii de deținuți din diferite grupe informale.

- 3.4 În cererea suplimentară, petiționarul a menționat că, la 23.02.2023 și 23.03.2023, a depus petiții prin care a declarat greva foamei, iar prin cererea din 22.05.2023 a informat administrația Penitenciarului că în privința sa sunt încălcate prevederile art. 167¹ și 167² Cod de executare.
- 3.5 În cadrul ședinței de audieri petiționarul și-a susținut aspectele menționate *supra*, comunicând adițional că, față de deținuții din categoria informală „umiliți”, se comit multe abuzuri, iar hrana le este repartizată, într-un vas aparte, o căldare de culoare albastră.

Susținerile reclamatei

- 3.6 În baza încheierii P-MMMM nr. 7/120 din 30.01.2023, conform art. 246 alin. (1) lit. g) Cod de executare, petiționarul a fost transferat la regim inițial. Astfel, petiționarul a fost primit și repartizat să execute pedeapsa în Penitenciarul nr. BBBB, în sectorul de deținere a condamnaților la regim inițial, sancțiune activă, conform prevederilor legale menționate supra. Totodată, reclamata evidențiază că conform materialelor dosarului personal, petiționarul nu a depus în Penitenciarul nr. BBBB, careva plângeri sau cereri de a beneficia de protecție oferită de instituția penitenciară conform prevederilor art. 206 Cod de executare.
- 3.7 Reclamata susține că, pe tot parcursul deținerii în Penitenciarul nr. BBBB, petiționarul s-a manifestat ca un deținut de orientare negativă, a încălcat permanent regimul de deținere, creează situații de conflict, indiferent cu cine se deține, amenință, se automutilează și nu respectă programul zilei stabilit în instituție, are un comportament neadecvat, agresiv și obraznic față de deținuți, cât și de angajații penitenciarului, ignoră cerințele legale ce țin de respectarea regimului zilei, nu respectă cerințele legale ale angajaților Penitenciarului, vociferând față de aceștia cuvinte necenzurate și amenințându-i cu răfuială fizică. De nenumărate ori a fost sancționat disciplinar pentru fapte săvârșite în Penitenciarul nr. BBBB, cum ar fi deteriorarea bunurilor instituției, comportament agresiv și neadecvat în adresa angajaților.
- 3.8 Reclamata menționează că, pe tot parcursul deținerii în Penitenciarul nr. BBBB, petiționarul a depus mai multe plângeri în adresa Penitenciarului nr. BBBB, Procuratura Republicii Moldova, Administrația Națională a Penitenciarelor, prin care declară că este discriminat, fapt neveridic.
- 3.9 Reclamata notează că petiționarul a depus petiția înregistrată cu nr. H - 254/23 din 28.04.2023, prin care a solicitat ca în privința sa să fie întreprinse măsuri de securitate conform prevederilor Legii nr. 105/2008 cu privire la protecția martorilor și altor participanți la proces penal. Ca urmare, în aceeași zi, la data de 28.04.2023, cererea a fost remisă în adresa Procuraturii raionului NNNN, pentru examinare conform competenței. Ulterior, petiționarul a depus cererea nr. H - 287/23 din 22.05.2023, care avea un conținut identic cu petiția menționată anterior.
- 3.10 Totodată, reclamata susține că în adresa administrației Penitenciarului nr. BBBB nu au parvenit plângeri verbale sau scrise din partea petiționarului cu privire la faptul că acestuia nu i s-ar permite de către alți deținuți să facă baie în locurile special amenajate din cadrul instituției.
- 3.11 Suplimentar, reclamata evidențiază că nu există diferență în ceea ce privește tipul, cantitatea și calitatea hranei repartizate deținuților, cu excepția celor care sunt determinate ca fiind necesare de către personalul medical.
- 3.12 De asemenea, în vederea asigurării dreptului condamnaților la activitatea fizică și sport, administrația Penitenciarului nr. BBBB a amenajat două săli sportive și un teren sportiv în aer liber, la care au acces toți condamnații din penitenciar, în acest sens, reclamata menționează că petiționarul a fost inclus în programul PRO-Sport și a practicat tenis de masă și mini-fotbal.
- 3.13 Reclamata accentuează că în vederea asigurării dreptului deținuților la igiena personală și baie, administrația Penitenciarului nr. BBBB organizează îmbăierea acestora cel puțin o dată

pe săptămână și le repartizează acestora obiecte de toaletă și menaj, conform anexei nr. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 609/2006.

- 3.14 În cadrul ședinței de audieri reprezentanții reclamatei au susținut poziția scrisă prezentată supra, menționând suplimentar că, imposibilitatea asigurării plimbării petiționarului cu alți deținuți este determinată de separarea deținuților prevăzută de legislația, și anume de tipul de regim la care sunt supuși deținuții (regim inițial/regim comun/regim resocializare).
- 3.15 Cu referire la procesul de repartizare a hranei față de deținuți, reprezentanții reclamatei au susținut că în cadrul Penitenciarului nr. BBBB nu sunt recunoscute grupuri informale dintre deținuți, hrana tuturor deținuților le este repartizată la fel, simultan, în aceeași cantitate și calitate. Totodată, reprezentanții reclamatei au menționat că în cadrul penitenciarului este format un detașament de deservire gospodărească în cadrul căruia sunt angajați deținuți care prepară alimentele și ulterior repartizează hrana către deținuți.

Susținerile martorului GGGG

- 3.16 Acesta menționează că, din data de 12.12.2022, este deținut în Penitenciarul nr. BBBB. Martorul susține că în sistemul penitenciar există mai multe clasificări ale deținuților și că acesta este atribuit la grupul informal „umiliții”. Martorul menționează că atitudinea față de grupul informal „umiliții” este diferită, iar, ca exemplu, acesta menționează că în procesul tunsului persoanele din grupul informal „umiliții” sunt tunși în celulă, iar alte categorii de deținuți sunt tunși în locurile special amenajate în acest sens. Martorul susține că la fel se simte discriminat, fapt pentru care depune plângeri, iar ulterior este invitat pentru a da explicații și a scrie declarații cu privire la faptul că nu mai are pretenții privitor la modul său de detenție.
- 3.17 Martorul susține că în procesul de îmbăierii deținuții „umiliții” sunt marginalizați, acestora fiindu-le restricționat accesul la baia comună a tuturor deținuților, dâșii având altă baie.
- 3.18 Martorul afirmă că în procesul de repartizare a hranei, deținutul responsabil de repartizarea acesteia prioritar deservește alte categorii de deținuți, iar deținuților din grupul informal „umiliții” hrana li se repartizează la final. Acesta mai relevă că a auzit cum petiționarul a întrebat de la deținutul responsabil de repartizarea hranei, care este motivul a unei astfel de repartizări, la care acesta a comunicat că administrația penitenciarului i-a spus așa să repartizeze hrana.
- 3.19 Martorul mai susține că nu poate practica sport în comun cu alți deținuți, deoarece face parte din grupul informal „umiliții”, menționând că îi este permis doar pe terenul de fotbal și în sala din școala penitenciarului, dar nu și în a 3-ea sală de sport. Acesta mai menționează că deținuții din grupul informal „umiliții” sunt marginalizați, astfel aceștia nu pot contacta cu alte categorii de deținuți, nu pot lucra la bucătărie/spălătorie.
- 3.20 Martorul notează că administrația penitenciarului cunoaște despre situația dată și tolerează această diferență.

Susținerile martorului HHHH

- 3.21 Martorul menționează că îi este frică să vorbească, deoarece ar putea să-și pună viața în pericol, fiindcă administrația penitenciarului ar putea să se răzbune, iar dâșul mai are mult de ispășit pedeapsa. Martorul susține că îi este frică de alți deținuți, care ar putea fi influențați, aparent, de administrația penitenciarului. Martorul totuși a notat că stabilirea calității deținutului este realizată de alți deținuți, care ar fi din grupul informal „lumea interlopă” care decide asupra statutului deținuților fără ca ultimii să cunoască despre asta. Martorul menționează că face parte din grupul informal „umiliții”.

Susținerile martorului IIII:

- 3.22 Martorul menționează că activează aproximativ 1 an de zile în cadrul detașamentului de deservire gospodărească din cadrul Penitenciarului nr. BBBB, în funcția de bucătar auxiliar. Acesta susține că în sarcinile sale intră repartizarea hranei către deținuți. Martorul afirmă că dâșul nu face nici un fel de diferențiere în procesul de repartizare a hranei. Acesta

menționează că în dependență de câți deținuți sunt în celulă, dânsul repartizează hrana, fără ca să intre în discuție cu deținuții. Martorul susține că în procesul repartizării hranei nu a discutat cu petiționarul, notând că respectă ordinea cronologică a numerelor celulelor și că petiționarul este al 5-lea în ordinea de repartizare. Referitor la clasificarea informală a deținuților, martorul relevă că a auzit despre astfel de delimitare între deținuți, însă toți deținuții pot sta la aceeași masă și pot să practice aceleași activități în comun. La fel martorul a menționat că tipul mâncării, cantitatea și calitatea hranei oferite deținuților este aceeași și că petiționarul primește aceeași mâncare ca și ceilalți deținuți. Totodată, martorul notează că nu a primit nici un ordin de la administrația penitenciarului ca să repartizeze diferit hrana față de petiționar și că acesta în procesul de repartizare a hranei are o atitudine egală față de toți condamnații.

Susținerile martorului KKKK

- 3.23 Martorul susține că activează aproximativ de un 1 an și 2 luni în cadrul detașamentului de deservire gospodărească din cadrul Penitenciarului nr. BBBB, în funcția de bucătar auxiliar. Acesta afirmă că anterior nu a ispășit pedeapsa în alte instituții penitenciare, iar privitor la clasificarea informală a deținuților, martorul susține că nu a auzit despre așa ceva.
- 3.24 Acesta relevă că în procesul repartizării hranei nu face diferențiere între deținuți și o împarte cronologic în dependență de numărul celulei. Martorul menționează că administrația penitenciarului nu i-a solicitat acestuia să repartizeze hrana într-un mod prioritar față de anumite categorii de deținuți. De asemenea, acesta susține că în blocul unde este deținut petiționarul sunt deținuți care refuză hrana ce le este oferită.

Susținerile martorului LLLL

- 3.25 Martorul menționează că aproximativ de un 1 an de zile activează în cadrul detașamentului de deservire gospodărească din cadrul Penitenciarului nr. BBBB, în funcția de bucătar auxiliar. Cu referire la faptul dacă cunoaște despre delimitarea între deținuți conform grupurilor informale, martorul indică nu a auzit despre aceasta.
- 3.26 Acesta susține că oferă mâncare deținuților celulă după celulă fără nici o diferențiere. Martorul afirmă că în procesul repartizării hranei petiționarul a primit aceeași mâncare ca și ceilalți deținuți, în aceeași cantitate și calitate. La fel acesta accentuează că nu a primit nici o solicitare de la administrația penitenciarului și nici de la alți deținuți, în vederea repartizării diferite a mâncării destinate petiționarului.

IV. Dreptul relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova, art. 16 alin. (2)** Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială.
- 4.2 **Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, art. 1 alin. (1)** Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu; *discriminare directă* – tratare a unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile protejate, reale sau presupuse, în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă, în afară de cazul în care aceasta se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a aceluși scop sunt proporționale, adecvate și necesare; **art. 3** Subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 6** Orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă

egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației; **art. 12 alin. (1) lit. i)** Consiliul are ca atribuție examinarea plângerilor privind discriminarea.

- 4.3 **Regulamentul cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate, aprobat prin Legea nr. 298/2011, pct. 56** Petiționarul sau, după caz, persoana interesată trebuie să prezinte fapte și eventuale probe care permit stabilirea prezumției existenței unei fapte de discriminare, iar reclamatului îi revine sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare.
- 4.4 **Codul de executare nr. 443/2004, art. 3** Modul și condițiile de punere în executare a documentelor executorii se extind asupra persoanelor cu funcție de răspundere, persoanelor fizice, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială, și asupra persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare; **art. 167 alin. (1)** Executarea hotărârilor cu caracter penal se efectuează în baza principiilor legalității, democratismului, umanismului, respectării drepturilor, libertăților și demnității umane, egalității condamnaților în fața legii, diferențierii, individualizării și planificării executării pedepselor penale, aplicării raționale a mijloacelor de corijare a condamnaților și stimulării comportamentului respectuos față de lege; **art. 167²** În timpul executării pedepselor este interzisă orice formă de discriminare pe criteriile prevăzute la art. 3 din prezentul cod, precum și pe motiv de vârstă, dizabilitate, boală cronică contagioasă sau necontagioasă, infecție HIV/SIDA; **art. 168 alin. (1)** Condamnatul are drepturile, libertățile și obligațiile cetățenilor Republicii Moldova, cu excepțiile și restricțiile stabilite de prezentul cod și de actele normative adoptate în conformitate cu acesta. Restricția drepturilor proclamate în art. 20 - 24 din Constituția Republicii Moldova nu se admite; **art. 169 alin. (1) lit. b)** Condamnatului i se garantează dreptul la apărarea și respectarea de către instituția sau organul care asigură executarea pedepsei a demnității, drepturilor și libertăților pe care le are, inclusiv de a nu fi supus la tortură și nici la pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, precum și, indiferent de consimțământul său, unei experiențe medicale sau științifice care îi pune în pericol viața sau sănătatea, beneficiind, după caz, de măsuri de protecție din partea statului; **art. 169 alin. (3)** Exercițarea drepturilor persoanelor condamnate nu poate fi îngrădită decât în limitele și în condițiile prevăzute de prezentul cod, de Codul de procedură penală și de alte legi și determinate de modul și de condițiile de executare a pedepsei penale concrete; **art. 206** Statul asigură securitatea personală a condamnaților. La apariția pericolului pentru securitatea personală a condamnatului, el este în drept să adreseze oricăreia dintre persoanele cu funcție de răspundere a penitenciarului o cerere privind asigurarea securității personale. În acest caz, persoana cu funcție de răspundere este obligată să întreprindă imediat măsuri pentru asigurarea securității personale a condamnatului, iar, după caz, și măsuri de protecție din partea statului. Administrația penitenciarului întreprinde măsurile de rigoare în vederea înlăturării pericolului pentru securitatea personală a condamnatului. Măsurile respective vor fi menținute atât timp cât o cere scopul acestora; **art. 228** Administrația penitenciarului asigură condiții adecvate pentru prepararea, distribuirea și servirea hranei potrivit normelor de igienă a alimentației, în funcție de vârstă, starea de sănătate, natura muncii prestate, cu respectarea convingerilor religioase asumate de către persoana condamnată printr-o declarație pe proprie răspundere. Condamnaților, după consultarea specialiștilor în nutriție, li se asigură, din contul mijloacelor bugetului de stat, de 3 ori pe zi hrană caldă, cu respectarea normelor minime stabilite de Guvern; **art. 242² pct. 33** Condamnaților le este interzis orice manifestare cu caracter discriminatoriu, care aduce atingere demnității umane prin deosebirea, excluderea, restricția sau preferința pe bază de rasă, culoare, naționalitate, etnie, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică, boală cronică necontagioasă, infecție HIV/SIDA, precum și prin orice alt criteriu care are ca scop sau

efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor fundamentale;

- 4.5 **Legea nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, art. 2 alin. (1)** Activitatea sistemului administrației penitenciare se desfășoară exclusiv în temeiul și pentru executarea legii, în conformitate cu principiul legalității, al respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, al imparțialității și nediscriminării, al umanismului, al aplicării raționale a mijloacelor de corijare a condamnaților și stimulării atitudinii respectuoase față de lege, al răspunderii personale și profesionalismului, al transparenței, al respectării secretului de stat și a confidențialității informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată; **art. 11 alin. (1)** Instituțiile penitenciare sunt organele care asigură executarea pedepselor de către persoanele condamnate la închisoare sau la detențiune pe viață, precum și detenția provizorie a persoanelor față de care a fost aplicată măsura arestului preventiv sau sancțiunea arestului contravențional.
- 4.6 **Hotărârea Guvernului nr. 583/2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, Anexa nr. 1 pct. 3** Acțiunea Statutului se extinde asupra tuturor categoriilor de instituții penitenciare, normele lui fiind obligatorii pentru deținuții aflați în ele, personalul acestor instituții, precum și pentru persoanele care le vizitează. Nerespectarea prevederilor Statutului atrage, după caz, răspunderea civilă, disciplinară, contravențională sau penală, conform legislației; **pct. 4** Reglementările prezentului Statut nu pot limita drepturile și libertățile cu excepția celor care au fost interzise (restrânse), potrivit legii, prin hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, precum și a celor a căror neexercitare sau exercitare restrânsă rezultă inerent din privarea de libertate ori din motive de menținere a siguranței deținerii, precum și nu pot stabili deținuților alte obligații decât cele prevăzute sau cele ce rezultă din conținutul legii; **pct. 69** Transferarea deținuțului de la un regim de deținere la altul în calitate de sancțiune disciplinară se efectuează în baza ordinului șefului penitenciarului de aplicare a sancțiunii respective; **pct. 80** Relațiile dintre deținuți și personalul penitenciar sunt determinate de scopurile detenției și se întemeiază pe principiile respectului reciproc, nediscriminării, interzicerii supunerii persoanei la tortură, tratamente inumane sau degradante ori la alte rele tratamente umanismului, democrației și respectării stricte a legislației; **pct. 82** Personalul penitenciar este obligat să dea dovadă de politețe și cultură în relațiile cu deținuții; **pct. 83** Deținuții sunt obligați să fie amabili și respectuoși între ei și cu personalul penitenciar, să îndeplinească fără obiecții cerințele legitime ale personalului penitenciar; **pct. 87** Deținuții au dreptul la un tratament decent și amabil din partea administrației penitenciarului; să participe la acțiunile culturale și sportive, să frecventeze biblioteca, să practice jocurile de masă permise; **pct. 89** Deținuții sunt obligați să se abțină de la acțiuni care ar înjosi demnitatea altor deținuți, a personalului penitenciar și altor persoane; **pct. 90** Deținuților li se interzice insultarea sau săvârșirea acțiunilor care jignesc demnitatea personalului penitenciar, deținuților și altor persoane.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Din materialele dosarului, Consiliul reține că urmează să se pronunțe asupra existenței faptei de discriminare în mediul carceral pe criteriul de deținut „umilit”.
- 5.2 Consiliul reamintește că atât legislația națională (art. 15 alin. (1) și art. 19 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012), cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (printre multe altele, a se vedea cauza D. H. și alții contra Republicii Cehe par. 82-84, par. 177, cauza Chassagnou și alții contra Franței par. 91-92, cauza Timishev contra Rusiei par. 57) prevăd o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamat atunci când petiționarul/petiționara prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu.

- 5.3 Analizând faptele reclamate, Consiliul le-a supus examinării prin prisma discriminării directe. Pentru a institui prezumția discriminării directe, faptele invocate trebuie să caracterizeze cumulativ următoarele elemente:
- a) existența unui tratament mai puțin favorabil (excludere, deosebire, restricție etc.) în exercitarea unui drept, libertăți, interes legitim, beneficiu recunoscut de lege
  - b) aplicat în comparație cu altă persoană (un grup de persoane)
  - c) cu care petiționarul se află în situație comparabilă
  - d) în baza unui criteriu protejat.
- 5.4 Examinând faptele reclamate, Consiliul a stabilit că tratamentul mai puțin favorabil s-a manifestat prin abordarea diferită a petiționarului, făcând parte din grupul informal „umiliții”, față de alți deținuți, care fac parte dintr-un alt grup informal. Tratamentul diferențiat a constat în maniera de organizare a activităților ce vizează igiena personală/baie, folosirea sălilor sportive, distribuirea hranei. Consiliul a reținut că această abordare diferențiată a fost determinată de statutul petiționarului și, anume, deținut care face parte din grupul informal „umiliții”. De asemenea, Consiliul a reținut că administrația penitenciarului ar susține această abordare.
- 5.5 În conformitate cu art. 15 alin. (1) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanei/instituției despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. Consiliul urmează să aprecieze existența justificării obiective și rezonabile a tratamentului mai puțin favorabil instituit și legătura de cauzalitate dintre acesta și criteriul invocat.
- 5.6 Reclamata, administrația Penitenciarul nr. BBBB, a notat că petiționarul este un deținut care încălca permanent regimul de deținere, crea situații de conflict, se automutila și nu respecta programul zilei stabilit în instituție. De asemenea, a informat că petiționarul a avut un comportament agresiv și obraznic față de deținuți, cât și de angajații penitenciarului, ignora mereu cerințele legale, îi numea cu cuvinte necenzurate și îi amenința cu răfuială fizică. Reclamata informează că pentru aceste fapte a fost sancționat disciplinar. Referitor la alegațiile petiționarului, reclamata susține că petiționarul nu ar fi depus plângeri în această privință pentru a interveni corespunzător.
- 5.7 Reclamata evidențiază că nu există nici o diferență în ceea ce privește tipul, cantitatea și calitatea hranei repartizate deținuților, cu excepția celor care sunt determinate ca fiind necesare de către personalul medical. Aceasta a susținut că, repartizarea hranei se face în ordine cronologică după numărul celei. De asemenea, reclamata a notat că tuturor deținuților, cel puțin o dată pe săptămână, le sunt repartizate obiecte de toaletă și menaj pentru baie, conform anexei nr. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 609/2006. În partea ce ține de activitățile sportive, reclamata notează că petiționarul a fost inclus în programul PRO-Sport și a practicat tenis de masă și mini-fotbal.
- 5.8 Consiliul, analizând în contradictoriu pozițiile scrise și verbale ale părților, precum și materialele probatorii acumulate pe parcursul examinării, stabilește următoarele.
- 5.9 Cu referire la alegațiile petiționarului privind limitarea posibilității utilizării, de comun cu ceilalți deținuți, a sălilor de sport și a terenului sportiv, Consiliul reține că petiționarul de mai multe ori a încălcat regimul de detenție fiind astfel sancționat disciplinar. Totodată, Consiliul reține că petiționarul este plasat în regim inițial fapt care îl privează de mai multe înlesniri oferite deținuților din regimul comun sau regimul resocializare. Prin urmare, având în vedere că petiționarul reclamă anume faptul că nu îi este permis contactul cu alți deținuți, dar nu faptul că nu îi este permis accesul la toate sălile de sport existente în cadrul penitenciarului, Consiliul acceptă justificarea oferită de reclamat și conchide că în privința limitării petiționarului în posibilitatea de a practica activități sportive cu alți deținuți care sunt în regim comun sau în regim de resocializare, acțiunile de limitare sunt justificate, obiectiv și rezonabil, dat fiind că atribuirea deținutului la regimul inițial îl privează de anumite beneficii.

- 5.10 Cu privire la repartizarea hranei în veselă diferită pentru diferite grupuri informale de deținuți și ordinea deservirii, Consiliul a analizat înregistrările video prezentate de reclamat. Din conținutul înregistrării video, realizată prin intermediul camerei de supraveghere video nr. 40 de la postul nr. 1.1, din data de 02.08.2023, ora 11:54, Consiliul observă cum deținuții din detașamentul deservire gospodărescă servesc prioritar deținuții ale căror celule sunt pe partea dreaptă a holului, cu toate că numărul de ordine al acestora nu este cronologic. Din înregistrare se observă foarte clar că deținuții din detașamentul de deservire gospodărescă, finalizând repartizarea hranei către o parte din deținuți, în prezența angajatei penitenciarului, schimbă vesela (căldarea de culoare albastru deschis) pe alta (căldarea de culoare albastru închis) și oferă petiționarului mâncarea care se conține în aceasta, cu toate că în vesela precedentă (căldarea de culoare albastru deschis) este mâncare mai mult de jumătate de vas.
- 5.11 Mai mult ca atât, Consiliul stabilește că o astfel de practică are o aplicabilitate sistematică. Din conținutul înregistrărilor realizate prin intermediul camerei de supraveghere video nr. 39 de la postul nr. 2.2 din data de 21.09.2023, ora 11:52 și din data de 26.09.2023, ora 11:52, se observă cum deținuții din detașamentul de deservire gospodărescă, la fel, oferă haotic hrana și nu conform cronologiei numerice a celulelor de detenție, deținuților din grupul informal „umiliții”, fiindu-le repartizată hrana din altă veselă decât celorlalți deținuți.
- 5.12 Luând în considerație cele constatate *supra*, Consiliul respinge afirmațiile reclamatei cu privire la faptul că în cadrul Penitenciarului nr. BBBB nu există diferențierea deținuților după statutul informal al acestora. Consiliul statuează că o astfel de practică constituie o abordare discriminatorie a deținuților în funcție de statutul informal al acestora. Mult mai grav este că acest comportament discriminatoriu este susținut de către angajații penitenciarului, or distribuirea hranei are loc în prezența acestora, care nu intervin sub nici o formă. Consiliul consideră că această practică discriminatorie este periculoasă și susține ierarhia informală în penitenciare, care reprezintă o problemă sistemică constatată de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii, care a recomandat Republicii Moldova, în nenumărate rânduri, să intervină cu măsuri pentru a stopa această ierarhie carcerală.
- 5.13 În privința celorlalte alegații expuse de petiționar, confirmate și susținute de către martorii indicați de acesta, în special cele legate de igiena personală (baie și tunsoare), Consiliul reține că atât petiționarul cât și reclamatul au depus doar declarații, fără a prezenta probe concrete. În astfel de situații, Consiliul reține constatările Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT), care în ultima vizită efectuată în Republica Moldova în decembrie 2022¹, printre problemele sistemului penitenciar sesizate, s-a regăsit și situația persoanelor considerate a fi „umilite” sau „de neatins”. CPT a constatat că ierarhia informală între deținuți și abordarea diferențiată a acestora, rămâne un motiv de îngrijorare serioasă, care ar putea fi considerată o încălcare continuă a articolului 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Prin urmare, Consiliul având în vedere constatările CTP și ținând cont de faptul că în cazurile de discriminare sarcina probațiunii aparține reclamatului reține alegațiile petiționarului și constată o abordare discriminatorie și în aceste privințe.
- 5.14 Consiliul notează că deținuții sunt privați de libertate, dar nu și de demnitatea lor umană. Tratarea diferită a deținuților în funcție de așa numitul *statut informal al acestora* reprezintă o faptă de discriminare, contravenind principiilor fundamentale ale drepturilor omului și ale statului de drept. Inacțiunea responsabililor reprezintă susținerea comportamentului discriminator. Mai mult, este inacceptabil ca autoritățile să perpetueze sau să tolereze astfel de ierarhii informale care duc la tratamente discriminatorii. Acest comportament erodează încrederea în sistemul penitenciar și subminează eforturile de rehabilitare și reintegrare socială a deținuților. Consiliul subliniază că toți deținuții trebuie tratați în mod egal și cu respect, fără a

---

¹ <https://rm.coe.int/1680ac59d8>

fi supuși unor tratamente degradante sau discriminatorii pe baza așa numitul *statut informal al acestora*.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1, 2, 3, 15 alin. (4) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, coroborat cu pct. 61, 65 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru egalitate, aprobat prin Legea nr. 298/2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate în prezenta decizie reprezintă discriminare directă în mediul carceral pe criteriul de deținut „umilit”.
2. În vederea prevenirii situațiilor similare pe viitor, Consiliul recomandă administrației Penitenciarului nr. BBBB să:
  - i) se abțină de la comiterea faptelor similare pe viitor;
  - ii) să aducă la cunoștința întregului efectiv despre constatările prezentei decizii;
  - iii) să instruiască deținuții din cadrul detașamentului de deservire gospodărească cu privire la necesitatea respectării egalității și nediscriminării deținuților și să nu admită repartizarea discriminatorie a hranei, dar conform procedurilor interne sau conform ordinii cronologice a celulelor de detenție;
  - iv) să întreprindă acțiuni de asigurare tuturor deținuților a accesului și posibilității utilizării tuturor bunurilor și sau sălilor oferite pentru uzul deținuților.
3. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
4. Decizia poate fi contestată, în decurs de 30 de zile de la data comunicării, direct la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, situată pe adresa: mun. Chișinău, str. Kiev, 3, fără respectarea procedurii prealabile.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Carolina BAGRIN – membră

Gheorghina DRUMEA – membră

Victorina LUCA – membră

Andrei LUNGU – membru